

Washington, London és Párizs Nyugat-Berlinnel kapcsolatos tárgyalások lehetőségéről tanácskozik

A Német Demokratikus Köztársaság berlini államháztartásán levő átkelőhelyeknél szerda délelőtt úgyszólván alig volt átmenő forgalom.

Az új intézkedések értelmében nyugat-berlini polgárok a jövőben négy kijelölt átkelőhelyen látogathatnak a demokratikus Berlinbe. Ehhez azonban előzőleg tartózkodási engedélyt kell kérniük az NDK népi rendőrségétől. Nyugat-németországi látogatók részére két átkelőhelyet jelöltek ki, diplomata és külföldiek a Friedrich-strassei átkelőhelyen mehetnek egyik városrészről a másikra.

A Német Demokratikus Köztársaság belügyminisztériuma kedden éjszaka közleményt adott ki, amely bejelenti, hogy az NDK kormány újabb intézkedéseket tett a köztársaság védelmének biztosítására. A rendelkezések szerdán hajnalról érvényesek.

A közlemény utal arra, hogy nyugat-berlini részről felforgató tevékenységre használtak fel a nyugat-berlini polgárok átjárását az NDK fővárosába. Eppen ezért a nyugat-berliniek csak különleges tartózkodási engedéllyel léphetik át a Német Demokratikus Köztársaság fővárosának övezetét. Az engedélyeket az NDK utazási irodájának Nyugat-Berlinben működő két fiók-vállalata adja ki.

Egy másik intézkedés a külföldiek, a diplomaták, valamint a nyugati megszálló hatalmak tagjainak határátlépését szabályozza. Az említett személyek számára az NDK külön átlépő helyet biztosít, amely minden más ki- és beutazó előtt zárva marad. Külön átlépőhelyeket jelöltek ki a Nyugat-Németországból és a Nyugat-Berlinből érkezők számára is. A nyugat-berlini gyermekek csak szülei kíséretében léphetik át a demokratikus övezet határát.

Az NDK belügyminisztériumának közleménye ugyanakkor felszólítja Berlin valamennyi polgárát: saját biztonsága érdekében maradjon az övezet-határtól legalább 100 méternyi távolságra. Az utóbbi napokban ugyanis számos békés polgár került veszélybe, mivel nyugat-berlini részről az övezet-határ mentén provokációkat szerveztek.

Az NDK önvédelmi intézkedései a békeszerződés aláírásáig maradnak érvényben.

Nem lesz bankjegy-csere az NDK-ban

A nyugati hírgyűnkösek egyébként arról adnak hírt, hogy a Német Demokratikus Köztársaság és Nyugat-Németország telefonösszeköttetése zavartalan.

Werner Todtmann, az NDK jegybankjának elnökhelyettese kedd este kijelentette:

a Német Demokratikus Köztársaság kormányának nem áll szándékában, hogy kicserélje a jelenleg forgalomban levő bankjegyeket. Todtmann az NDK hírgyűnköskének, az ADN-nek adott interjújában közölte: az NDK-ban nem volt semmiféle bankjegy-csere és a jövőben sem lesz.

Todtmann befejezésül hangsúlyozta: a pénzeszeréről terjesztett hírek végeredményben kórhalmi.

azoknak a pénzüzreknél és cinkosainak a koholmányai, akik az augusztus 13-án hozott önvédelmi intézkedések következtében oly érzékeny vereséget szenvedtek.

Nyugati egységek az övezethatár nyugati oldalán

Szerdán délután a nyugat-berlini városparancsnokok nyilatkozatban jelentették be, hogy csapatokat vezényelnek a nyugat-berlini övezethatárra »a határ-biz-

tonságának és integritásának biztosítására».

A városparancsnokok nyilatkozata megkísérli kétségbe vonni azoknak az intézkedéseknek a jogosságát, amelyeket a Német Demokratikus Köztársaság kormánya a Nyugat-Berlinből folytatott aknamunka megállítására hozott.

A bejelentéssel egyidőben az övezethatár nyugati olda-

„Tárgyalási szelek” fújnak Nyugat felől?

Az Egyesült Államok külügyminiszterének sajtóértekezlete

Dean Rusk amerikai külügyminiszter kedden sajtóértekezletet tartott, amelyen elsősorban a nyugat-berlini kérdéssel foglalkozott. Kijelentette:

a Berlinnel kapcsolatos kelet-nyugati tárgyalások lehetőségét a nyugati kormányok e napokban vitatják meg

és e vita eredményét megfellelő időben a Szovjetunió elé terjesztik.

Az amerikai külügyminiszter nem nyilatkozott az esetleges tárgyalások időponjáról és arról sem, hogy mikor fognak erre vonatkozó javaslatokkal a Szovjetunióhoz fordulni.

Arra a kérdésre, vajon van-e biztosíték a tárgyalásokra, hangoztatta, hogy nem akar jóslásokba bocsátkozni, de »nem tudja elképzelni, hogy felelős kormányok tárgyalások nélkül engednék fokozódni a feszültséget».

Rámutatott, hogy a Szovjetunió és a nyugati kor-

lón — a zónáknak megfelelően — francia, angol és amerikai csapatok jelentek meg tankokkal és páncélkocsikkal. A csapatok ellenőrzik az övezethatártól száz méterre terjedő szakaszt.

Az NDK hatóságai a provokációk elkerülése végett felszólították a nyugat-berlinieket, maradjanak legalább száz méternyire az övezethatártól.

mányok jegyzékváltása lényegében már a tárgyalások bizonyos formáját jelenti. Rusk a továbbiakban nem volt hajlandó megvitatni azokat a találgatásokat, amelyek szerint a nyugati »szövetségesek» között — rejezeten a francia kormány és az angolszász országok között — nézeteltérések vannak a tárgyalások kérdésében.

Rusk nem nyilatkozott. Nem erősítette meg és nem is cáfolta meg a nézeteltérések híreit. Diplomáciai megfigyelők az amerikai külügyminiszter nyilatkozatát úgy értékelték:

a Nyugat arra készül, hogy »közeledjék Moszkvához a tárgyalások megkezdésének érdekében».

Lehetségesnek tartják, hogy a jövő héten nyugati jegyzéket juttatnak el a szovjet kormányhoz és ebben a jegyzékben már konkrét javaslatok lesznek.

Adenauert saját pártjában is bírálják

Adenauer pártjának, a Kereszténydemokrata Uniónak (CDU) parlamenti frakciója

kedden ülést tartott, hogy megvizsgálja, milyen hatással volt a berlini válság a

választási kampányra. Az ülés során — jólétesült források szerint — több CDU-képviselő szokatlanul éles kritikai hangot ütött meg Adenauer kancellárral szemben, aki szerintük »több súlyos lélektani hibát» követett el a múlt héten. Politikai megfigyelők feltűnőnek tartják, hogy még Schröder belügyminiszter is burkoltan bírálta a kancellárt, midőn kijelentette: »Sajnos, Willy Brandtnak és az SPD-nek (a szociáldemokratáknak) sikerült választási-taktikai szempontból learatni annak a politikának gyümölcsét, amelyet a CDU a legutóbbi években éppen az SPD ellenállásával szemben végrehajtott».

A kereszténydemokrata képviselők a kancellár mulasztásául rótták fel azt is, hogy miután Johnson alelnök a múlt hét végén nem vitte őt magával repülőgépen Berlinbe, a kancellár nem próbálkozott legalábbis azzal, hogy egy másik repülőgépen Johnsont megelőzve, Nyugat-Berlinbe érjen és ott Willy Brandttal együtt fogadja az amerikai alelnököt. »E mulasztás következménye az lett — panaszkodtak fel a CDU-képviselők —, hogy a televízió nézői csak Willy Brandtot láthatták órák hosszat Johnson oldalán és ennek káros következményei lehetnek a választási harc szempontjából».

A CDU-frakció üléséről kiadott hivatalos közlemény azonban természetesen nem tesz említést ezekről a kritikai megjegyzésekről, csak azt hangoztatja: »köszönet illeti a kancellárt azért a megfontoltságáért és állhatatosságáért, amellyel e kritikus napokban hatékonyan közreműködött a németországi és a világbéke fenntartásán».

A felszólalók nagy többsége elítélte Franciaország tunéziai magatartását

Heves viták az ENSZ-közügyülés keddi és szerdai ülésein

Az ENSZ-közügyülés szerda délelőtti ülésének első felszólalója Kizja ukrán küldött volt, aki a tények egész sorával bizonyította be a franciák álláspontjának tartóhatatlanságát. Rámutatott, hogy az Egyesült Államok kormánya támogatja a franciákat a tunéziai nép elleni harcban, majd kijelentette: egyetért Tunézia azon követelésével, hogy mielőbb vonják ki a francia csapatokat Bizertából és Tunézia egész területéről.

Az utána felszólaló angol delegátus kifogásolta, hogy a felszólalók többsége oly élesen elítéli Franciaországot. Felhívta a közgyűlés résztvevőinek figyelmét, »legyenek tartózkodóak» kifejezéseikben és hogy »ne zavarják meg a »jövőbeni francia-tunéziai tárgyalásokat», majd állást foglalt a 32 ország határozati javaslatára el.

A közgyűlés keddi ülésének felszólalói: a burmai, az iraki, az Egyesült Arab Köztársasági és a kongói küldött — egyöntetűen elítélték a franciák Tuniszban tanúsított magatartását.

Feltűnő volt egyébként, hogy a keddi két ülés felszólalói közül csupán az Egyesült Államok és Argentína képviselője nem ígérte a 32 ország által benyújtott határozati javaslat támogatását.

Miről szól a határozati javaslat?

Az ENSZ-közügyülés rendkívüli ülészakánának hétfői ülésén Libéria delegátusa

előterjesztette 31 ázsiai-afrikai ország, valamint Jugoszlávia közös határozati javaslatát.

A határozati javaslat kimondja: »A július 19 óta Tunéziában előállt veszélyes helyzetre és arra való tekintettel, hogy Franciaország nem hajtott végre teljesen a Biztonsági Tanács határozatait, megjegyezve, hogy a Biztonsági Tanács nem volt képes további akciókat elhatározni; meggyőződve arról, hogy a francia fegyveres erők tunéziai területen való tartózkodása a tunéziai kormány és a nép akarata ellenére Tunézia szuverenitásának megsértését jelenti és állandó nemzetközi sürődások forrása lehet, amely veszélyeztetni a nemzetközi békét és biztonságot; 1. megérősíti a Biztonsági Tanács korábbi határozatát és felhívja a francia kormányt, hogy hajtsa végre a határozatokat. 2. Elismeri Tunézia szuverén jogát, hogy felhívja a franciákat, vonják ki Tunézia területéről az összes francia haderőket, ha csak a tunéziai kormány nem egyezik bele, hogy francia katonák maradjanak Tunéziában. 3. Felhívja Franciaországot és Tunézia kormányát, azonnal kezdjenek tárgyalásokat, hogy békés úton oldják meg a konfliktust».

Ez a határozati javaslat meglehetősen enyhe, de mindezt tartalmazza azt a mondatot, hogy a francia

haderők Tunéziában való tartózkodása sérti Tunézia szuverenitását.

ÖTEZER TUDÓS MOSZKVAI TALÁLKOZÓJA

Szegedi küldöttek a Nemzetközi Biokémiai Kongresszuson

Moszkvában augusztus elején rendezték meg az V. Nemzetközi Biokémiai Kongresszust, mely az utóbbi évek legnagyobb és legjelentősebb tudományos tanácskozása volt. Ötvennyolc nemzetnek mintegy 5000 küldöttje jelent meg az egyhetes tudományos eszmecsere. A Szegedi Orvostudományi Egyetem képviselőitében öt egyetemi kutató vett részt a kongresszus munkájában, nevezetesen dr. Huszák István egyetemi tanár és dr. Benkő Sándor docens, dr. Domján Gyula docens és dr. Faredin Imre tudományos munkatárs. A kongresszus programja részletesen ismerteti az egyes szekciók és vitautak tematikáját és tájékoztat arról is, hogy a Szegedi Orvostudományi Egyetem kutatói előadásokkal is szerepeltek a kongresszuson.

A kongresszus után felkerestük dr. Benkő Sándort, az I. sz. Belgyógyászati Klinikai docensét, hogy érdeklődjünk tőle a kongresszus munkájáról, a magyar kutatók szerepléséről visszhangjáról és moszkvai élményeiről.

A magyar tudományos élet megbecsülése

— Minden szempontból rendkívüli élmény volt az V. Nemzetközi Biokémiai Kongresszus — emlékezik vissza Benkő Sándor —, de első helyen az hatott rám legjobban, hogy a magyar tudományos életnek igen komoly a becsülete külföldön. Már abból is tapasztalhattuk ezt, hogy delegációnk aránylag nagy volt, 120 tagot

számlált. A programban igen sok magyar kutató előadása szerepelt és tudományunk különös megbecsülését jelentette az, hogy az egyik nagyjelentőségű vitautas vezetésével magyar tudóst, Straub F. Bruno akadémikust bízták meg.

— Egyébként, mint a Szovjetunióban mindent, ezt a kongresszust is a monumentalitás és az egyetemességre való törekvés jellemezte. Hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonítottak a kongresszusnak a Szovjetunióban, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Szovjet Minisztertanács Tudományos Osztályának elnökhelyettese nyitotta meg és üdvözölte a kongresszust. Keldis professzor, a Szovjet Tudományos Akadémia elnöke üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a kutatók közötti személyes kapcsolatok megteremtésének éppen olyan nagy jelentősége van, mint a tudományos publikációknak. Oparin akadémikus a Biokémikus Kongresszus célkitűzését szembeállította a kozmoszt kutató tudósok egész világot megismerő törekvésével, ezzel szemben a biokémikusok az élő sejt legkisebb részecskéinek szerkezetét és azok működését kívánják feltárni. Ezt a célkitűzést illusztrálta a plenáris ülés két fontos előadása is, amelyeken Green amerikai professzor a sejten belüli részecskék struktúrájáról és működéséről, F. Sorm csehszlovák professzor pedig a fehérjék szerkezetéről és funkciójáról szerzett legújabb kutatások eredményeit ismertette.

— A kongresszus tudományos jelentőségét felmérni különösen az egyes résztvevő

KÜLPOLITIKAI NAPLÓ

Portugál állítás — és a valóság Angolában

A portugál kormánylapok naponként írnak arról, hogy a portugál csapatok »rövid időn belül felszámolják az Angolában tevékenykedő lázadók mozgalmát» és hogy e célkitűzéseket »emberséges módon» kívánják megvalósítani.

A liszaboni lapok ilyen vonatkozású cikkeit olvasva azt hihetnők, hogy Angolában minden úgy van, ahogyan a portugál kormány szeretné, hogy legyen. Nos az a nyilatkozat, amelyet George Thomas, az Angol Munkáspárt képviselője — aki tizenegy napot töltött Angolában — adott visszaérkezésakor, a portugál lapokban megjelentek ellenkezőjét bizonyítja. — »A Salazar-diktatúra délnyugati-afrikai gyarmatán — mondotta Thomas többek között — a brutalitás elrettentő bizonyítékait láttam. A portugál titkosrendőrség orjongozó terrorja ellenére cáfolhatatlan bizonyítékokat gyűjtöttünk össze arról, hogy a felkelők előretörnek és gyors folyamatban tömörülnek reguláris haderőbe».

Az angol képviselő nyilatkozatának egyik legmegdöbbentőbb része a portugál angolai kegyetlenkedéséről ad számot. — »Két bátor amerikai fiatal megdöbbentő filmfelvételeket készített Angolában az elmúlt héten — mondotta erről Thomas. — A két amerikai húsz napot töltött Észak-Angolában a felkelők között. Filmjük első kézből származó bizonyítékokat szolgáltat az ott dúhógó zsarnokságról és a tömeggyilkosságokról. Nem lesz nyugati ország, amely ezek után nyíltan támogatni merésze Salazart — mondotta végül Thomas angol képviselő.

Szegény milliomosok...

A Worker című amerikai lap meglepő adatokat közöl egyes amerikai autómágnások mammutjövedelméről. L. L. Colbert, a Chrysler Autótársaság elnöke 1960-ban 251 050 dollár »fizetést» és 9600 dollár jutalékot kapott. Egy évben 2080 órát számítva Colbert »óraberére» túlhaladja a 125 dollárt.

Még ennél is több Frederic Donner, a General Motors igazgatótanácsa elnökének »munkabére», aki 1960-ban 201 225 dollár »fizetést» és 497 ezer dollár külön juttatást vágott zsebre. Az ő »óraberére» 335 dollár volt.

Henry Ford autómágnás 1960-ban részvényeinek osztalékával együtt 4 millió 625 ezer dolláros »fizetést» és »juttatást» könyvelhetett el magának.

Aki azt gondolja, hogy az amerikai autómágnások az ilyen jövedelmek bezsebelése után elégedettek, az téved. Egyik ilyen milliomos a »Fortune» Magazin című lap hasábjain a következőképpen siránkozott: »Egyikünket sem kizárólag a pénz vezérel. Ha így lenne, nem autótállalatnál dolgoznánk. Higgyék el, még a 180 ezer dolláros fizetés sem elegendő számunkra. Csak arra jó, hogy valahogy éldegedjünk».

Nehéz ugyan elképzelni, de lehet, hogy az autómágnásoknak igazuk van, amikor a »nehéz megélhetésről» panaszkodnak. A kérdés most már csupán az, mit szólnon mindehhez az 500 ezer amerikai autómunkás, akik csak részlegesen hajlandók foglalkoztatni a »nyomorgó» milliomosok s akik egy hónapban nagyon sokszor még a 100 dollárt sem keresik meg?

Sikertelen amerikai rakétakísérlet

Az Egyesült Államokban szerdára terveztek az eddigi legnagyobb szabású amerikai űrkísérlet végrehajtását. A Cape Canaveral-i kísérleti támaszponton délelőtt 10 órakor Atlas-Agena típusú rakétával felölték a Ranger 1-et. Az eredeti tervek szerint

földközi pályán keringő mesterséges holdról kellett volna elindulnia további útjára. A kilövés után néhány perccel közölték: habár a rakéta ráállt földközi pályájára, de minden kapcsolat megszakadt vele. A rakéta és az űrállomás a 305 kilós űrállomásnak elválasztása nem sikerült.